

Publication: DW Deutsche Welle (online)
Date: 30 November 2018
Reach: 120,000,000 unique users per month

<https://www.dw.com/ro/rabinul-%C8%99ef-al-moscovei-climatul-se-%C3%AEnr%C4%83ut%C4%83C8%9Be%C8%99te-pentru-evreii-europeni/a-46536160>

EUROPA

Rabinul-șef al Moscovei: Climatul se înrăutățește pentru evreii europeni

În exclusivitate pentru DW, Pinchas Goldschmidt declară: "Din punct de vedere istoric, Moses Rosen a fost singurul rabin est-european care a reușit să-și păstreze o comunitate activă în pofida emigrării și a dictaturii."

Deutsche Welle: Doamnă Goldschmidt, prezentarea, la Berlin, a cărții dumneavoastră "Către comunitate, către lume" a avut loc într-o perioadă a reaprinderii antisemitismului în Europa. Există - nu doar în Germania - din ce în ce mai multe delict motivate religios împotriva evreilor. În carte priviți cu optimism spre viitor - n-ar trebui, mai degrabă, să-i fie teamă comunității evreiești din Europa de viitor?

Pinchas Goldschmidt: Deși vorbesc cu încredere despre viitor - și fac aceasta ca evreu, ca evreu credincios, ca rabin care vorbește întotdeauna cu optimism despre viitor - trebuie să ne facem realmente griji în legătură cu ultimele evoluții în Europa. Așa cum putem vedea și în recente imagini transmise de televiziuni, există din păcate o înrăutățire a climatului față de comunitatea evreiască din Europa.

Tot mai multe familii de evrei reacționează la aceste evoluții și pleacă din țările în care trăiesc - vezi Franța, Suedia sau Marea Britanie. Sunt cazuri singulare sau putem vorbi despre o tendință mai generală?

Numărul evreilor în Europa a scăzut drastic în unele țări. Vorbim despre o scădere cu cel puțin 15% a populației evreiești, care a plecat din Europa. Dar există și o evoluție contrară: comunitatea evreiască din Germania este singura care continuă să crească. Un fapt îmbucurător, chiar dacă înregistrăm un climat care se înrăutățește. Răspunsul la întrebarea dvs. trebuie dat de guverne. Ce vor să întreprindă guvernele pentru a garanta securitatea populației evreiești?

Altfel spus: credeți că la nivel politic se face prea puțin, lipsind pașii necesari pentru a combate recrudescența antisemitismului în Europa?

Mulți politicieni susțin că o Europă fără evrei ar fi de neimaginat, n-ar mai fi Europa. Dar: securitatea instituțiilor evreiești, a sinagogilor, școlilor și căminelor trebuie garantată de guverne. Când vorbim despre măsuri împotriva terorismului, așa cum l-am putut vedea în Franța, Belgia sau Danemarca - ele cad în responsabilitatea guvernelor. Poziția Conferinței rabinilor europeni este aceea că guvernele au obligația de a prelua aceste responsabilități. Atâta timp cât acest lucru nu se întâmplă, comunitatea evreiască nu se simte în siguranță. Pe de altă parte,

antisemitismul este astăzi foarte răspândit în mediile sociale, unde limbajul a devenit mult mai urât, mai brutal. E nevoie de legi clare, de voință politică pentru a ridica o stavilă împotriva acestei noi forme îngrijorătoare de antisemitism.

Dar poate fi combătută ura împotriva evreilor prin garduri și o prezență întărită a forțelor de poliție în fața instituțiilor evreiești sau printr-un control mai strict al mediilor sociale?

Nu numai, acesta ar fi doar un aspect. Importantă este și educația, mai ales a europenilor mai tineri, a europenilor noi, imigrați, prin care să se adapteze valorilor europene. Educația și integrarea joacă un rol esențial.

Credeți că tendințele antisemite crescând din Europa sunt urmarea unui antisemitism importat?

Nu numai. Vorbind astăzi despre antisemitism, constatăm că, pe de-o parte, a pornit într-adevăr de la radicalismul islamic care a făcut multe victime în ultimii 15 ani. Pe de altă parte există antisemitismul radicalilor de dreapta, cel "vechi", cum poate fi denumit. Acesta există nu doar în Europa, ci și în SUA, după cum am fost obligați să constatăm cu doar câteva săptămâni în urmă, cu ocazia teribilului atentat asupra sinagogii din Pittsburgh. Eu cred că pericolul care vine din partea radicalilor de dreapta nu e mai mic decât acela din partea teroriștilor islamiști.

Să ne îndreptăm atenția asupra Rusiei. Trăiți acolo de mai multe decenii, sunteți rabin-șef la Moscova din 1993. Care este situația comunității evreiești acolo?

Evreii sunt bineveniți în Rusia. Azi trăiesc acolo circa o jumătate de milion de evrei. Mai ales la Moscova vorbim despre o viață evreiască foarte activă, există multe instituții și peste 30 de sinagogi. Când am venit la sfârșitul anilor 1980, la Moscova erau doar două sinagogi!

Comunitatea evreiască din Rusia crește prin imigrarea evreilor din fostele republici sovietice, din Asia Centrală.

Dar este la fel de adevărat că există și evrei care pleacă din Rusia. Numărul lor este totuși redus, dacă facem o comparație cu perioada anilor 90, când au plecat peste două milioane de evrei.

Și care sunt astăzi motivele emigrării?

În primul rând situația economică a Rusiei, devalorizarea continuă a rublei, sancțiunile și izolarea tot mai accentuată pe plan extern a Moscovei îi determină azi pe mulți evrei să părăsească țara.

Aceste evoluții ne îngrijorează. Apoi, în interiorul societății rusești cresc tendințele xenofobe. Analizăm cu seriozitate care ar putea fi urmările pentru comunitatea noastră evreiască.

Și în Europa de Est și de Sud-Est - să luăm exemplul Cehiei, Slovaciei, Ungariei sau României - constatăm o înflorire a vieții și culturii evreiești, în pofida emigrărilor masive după cel de-al Doilea Război Mondial. Dar și acolo se înmulțesc discursurile anti-semite în spațiul politic și public. Cum comentați aceste evoluții?

Vorbind despre Europa de Est, trebuie să spunem că acolo nu a existat o asumare a trecutului istoric nici după al Doilea Război Mondial, nici după căderea comunismului, așa cum a existat și există în Germania. De multe ori, istoria este estompată, iar problema propriei responsabilități față de Holocaustul suprimată. Dar există, din nou, comunități evreiești înfloritoare. Și da, există tot mereu campanii cu trăsături antisemite.

Prezentare de carte la Berlin: rabinul Pinchas Goldschmidt (stânga) împreună cu președintele Bundestag-ului, Wolfgang Schäuble (dreapta). Moderator: Michael Stürmer

Dar pentru că vorbim despre Europa de Est: Îmi amintesc cum rabinul-șef al Israelului m-a trimis, ca tânăr rabin israelian, în România, pe timpul comunismului. L-am vizitat pe rabinul-șef Moses Rosen, cea mai înaltă eminență rabinică din Europa de Est, pentru a afla cum se putea lucra, ca rabin, într-un stat comunist sub o dictatură precum cea a lui Ceaușescu. A fost pentru mine o învățătură pentru întreaga viață.

Din punct de vedere istoric, Moses Rosen a fost singurul rabin est-european care a reușit să-și păstreze o comunitate activă în pofida emigrării și a dictaturii. Rosen a făcut două lucruri: și-a menținut comunitatea și a convins puterea politică să aprobe emigrarea. Pe vremea aceea, circa 400.000 de evrei au putut emigra. Pe de altă parte, pentru cei care voiau să rămână acasă, exista o viață evreiască înfloritoare cu școli și sinagogi.

Moses Rosen nu a fost doar rabinul-șef al României, ci și ministrul de externe secret al țării. Pleca în fiecare an la Washington pentru a obține clauza națiunii celei mai favorizate pentru România. Astfel oferea României posibilitatea de a-și crea o politică externă independentă față de Moscova și Pactul de la Varșovia. E adevărat că a fost nevoit să colaboreze cu regimul Ceaușescu, dar a reușit să nu devină o marionetă a regimului, așa cum s-a întâmplat cu mulți politicieni și lideri religioși în spațiul comunist. De fapt, astfel și-a salvat comunitatea.

Să ne întoarcem în prezent. Care sunt, în opinia dumneavoastră, șansele unui dialog inter-religios în fața polarizării accentuate și a unui discurs populist tot mai pregnant în societate?

Dialogul este absolut esențial, nu doar în plan religios, între religiile mondiale, între musulmani, evrei și creștini, ci și cu ateștii liberali, cu oamenii nereligioși. Astăzi sunt puse sub semnul întrebării tocmai valorile care au stat la baza reconstrucției europene după al Doilea Război Mondial. Pentru a păstra Europa ca civilizație, ca uniune între popoare și state, acest dialog trebuie continuat.

Religiile sunt invocate adesea în contextul violenței. Totuși, religiile au și un puternic potențial pacificator. Cum poate fi accentuat acesta din urmă?

Religia poate fi violentă, ea poate fi însă și generatoare de pace. Depinde întotdeauna ce i se atribuie religiei. Să luăm, de pildă, ultimul secol, secolul 20 - pe care eu îl numesc secolul secular. Au existat două mari mișcări seculare: nazismul și comunismul.

Secolul nostru a început cu atacul asupra Statelor Unite declanșat de Osama bin Laden și Al Quaeda. Cred că religia s-a reîntors în sfera politicii mondiale. Liderii religioși importanți ai lumii, care cred într-un viitor comun, trebuie să acționeze împreună pentru reinstaurarea păcii inter-religioase și a păcii mondiale.

Și pentru că începe Hanuka, sărbătoarea evreiască a luminilor - aveți un mesaj special la adresa evreilor și non-evreilor din Europa?

De Hanuka sărbătorim victoria luminii asupra întunericului. E nevoie doar de o mică lumină pentru a îndepărta întunericul. Dacă fiecare om, indiferent de concepțiile lui religioase sau politice, ar face ceva pentru a permite mai multă pace, mai multă dragoste în această lume, acțiunea ar corespunde puterii de simbol a sărbătorii de Hanuka: multe luminițe mici, împreună, pot schimba întreaga lume.

Pinchas Goldschmidt s-a născut în Elveția. Este rabinul-șef al Moscovei și, din 2011, președintele Conferinței Rabinilor Europeni. Militează pentru libertatea religioasă și dialogul inter-cultural, inter-religios între evrei, musulmani și creștini, pentru a contracara radicalizarea crescândă a societății.

VĂ MAI RECOMANDĂM

„Dorința de amnezie“ - Cum se raportează România la istoria sa

„Îmi este indiferent dacă vom intra în istorie ca barbari“, în regia lui Radu Jude, este un nou film românesc care tematizează trecutul antisemit al României. (12.11.2018)

Studiu: Antisemitism în rândul migraților?

Ipoteza că sporirea numărului de migrați musulmani în Europa aduce cu sine și un val nou de antisemitism a fost vehiculată în mod repetat. Un studiu internațional analizează acest fenomen. (31.07.2018)

Data 01.12.2018

Autoarea/Autor Robert C. Schwartz

Cuvinte cheie Pinchas Goldschmidt, rabin, Moses Rosen, Europa, antisemitism

Feedback: [Părerea Dvs.](#)

Imprimați [Imprimați pagina](#)

Permalink <https://p.dw.com/p/39GBE>
